

Johann Most

Sa Peste Religiosa

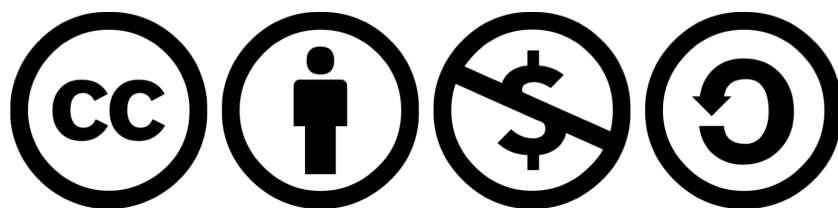
(THE GOD PESTILENCE)

Traduzione de Ànghelu Morittu
Presentada de Omar Onnis

Litzèntzia Creative Commons

©Ànghelu Morittu – 2016. Litzèntzia Creative Commons "*Atribuzione – No pro cummèrtziu – De cundivide in sa matessi manera 4.0*". Si nde cunsentit sa riprodutzione, difusione, espositzione in pùblicu e rapresentatzione, bastet chi no siat a iscopu de cummèrtziu o de balanzu, e a cundizione chi benzat tzitadu s'autore e su cuntestu de s'òpera. Est cunsentidu de nde tràere òperas derivadas, pro sas cales ant a balere sas cunditzione de subra.

Presentada

Su tempus presente nos oferit fatos e elementos culturales e políticos chi nos acùrtziant prus a unu tempus coladu giai connotu chi a unu tempus benidore galu de connòschere. Abolotos internatzionales, disegualidades, ratzismos, natzionalismos, fanatismos de cada colore. Chentu annos a como nd'est bènnidu su disacatu mannu de sa Prima gherra mondiale. Oe no ischimus ite nd'at a essere a campu. Sa diferèntzia prus forte est chi chentu annos a como fiant fortes fintzas sas ideas de rennoamentu sotziale, fiat forte s'arte, fiat forte s'iscientià, sa mùsica, sa literadura. Totu sa creatividade umana, in àmbitu polìticu e culturale, pariat pronta a torrare respustas bonas a su disacatu de sos pòpulos e a sas netzessidades materiales e immateriales de sa gente. Fiat forte e fungudu s'isetu de unu tempus benidore mègius, mancarì èsseret mala sa sorte de tantas persones e de pòpulos intreos. A die de oe paret chi semus torrados a dae segus, in cosas meda, e in prus, a dolu mannu nostru, no tenimus isetos de una sorte mègius in su tempus chi at a bènnere. Paret morta s'isperàntzia. E paret mortu su coràgiu tzivile e intelletuale. Est fàtzile pro ideas fortes, mancarì siant perigulosas, prantare sas raighinas issoro in s'immaginàriu colletivu. Su de mantènnere bia e ativa s'intellighèntzia e su sensu crìticu est una de sas meighinas mègius pro cuntrastare sas nues de s'ignoràntzia, de sa violèntzia, de su conformismu sotziale, culturale e polìticu chi nos minetant.

Sa Peste Religiosa

Testos che a custu de Giuanne Most, duncas, nos torrant a contu pro abarrare ischidos cando sos chi tenent su podere nos cheren dormidos. Est un'allenamentu pro sos cherbeddos, un'alenu de àera neta e frisca in dies de nèula pùdida. Su cùmbidu est a lu lèghere cun mente lìmpia e serena e a lu pigare, fintzas cun disaogu, che a unu esempru de abbistesa contra a sas fortzas malas de s'iscurantismu, contra a cale si siat pretesa egemònica bona a nos mantènnere timoratos, chena boghe, divisos e pòveros.

Omar Onnis

Istèrrida

Sa tradutzione de custu libereddu, unu pamphlet, iscritu dae Johann Most in su 1880, cun su tìtulu originàriu de "*The Deistic Pestilence and Religious Plague of Man*", est una proa – unu esperimentu - de tradutzione in sardu de un'iscritu chi no est fàtzile pro s'argumentu tratadu e duncas mancu meda popolare. Faghet parte de unu filone polìticu literàriu de moda in s'otighentos, unu sèculu cun grandes ispintas rivolutzionàrias in ue sa cuntestatzione de sa religione fiat atzesa meda e de fatu est istada pretziosa pro limitare in su sèculu in fatu s'influèntzia de sa Crèsia in sa vida polìtica de sas natziones chi fiant naschinde tando.

Pro custa tradutzione no so tucadu dae sa versione originària ma dae una tradutzione italiana, duncas est possibile chi in carchi passu si che potat istesiare azigu dae sa versione originària.

Pro sa grafia apo chircadu de respetare, in bona parte, sas regulas gràficas prus impreadas in custos annos, chircande peroe de mantènnere pro cantu possibile su lèssicu de su faeddu de su Marghine e mescamente de Silanos.

Custa idea m'est bènnida lezinde una frase famada de Most, chi tando no ischia mancu chie èsset:

Cantu prus s'òmine istimat sa religione, prus bi creet,

prus bi creet e prus pagu ischit, prus pagu ischit e prus est bèstia,

prus est bèstia, e menzus si lassat cumandare.

In realtade, in sas tradutziones italianas, a bias, in logu de "bestia" b'est "ignorante", deo preferzo bèstia in su sensu chi fortzis pensaiat Most, bèstia pro nàrrere òmine chi no est in gradu de pensare, chi comente una bèstia de mola, s'àinu, faghet e moliat comente li narat su mere.

Una frase crara meda, crua e tosta, fitiana meda in sos iscritos de poetas e iscritores de su tempus, b'aiat pròpiu una moda anticlericale rapresentada dae sos primos sotzialistas e dae sos anàrchicos chi medas definint "ateismu clàssicu".

No est peroe chi sa crèsia si nd'istaiat bona e chieta. Amigos comente fiant de sos monarcas e tirannos de cussu tempus, faghiant de totu pro ammudare custas tendèntzias laitzistas. Medas pensadores, iscritores e poetas sardos de cuss'època fiant influentzados dae custos movimientos rivolutzionàrios, ugualitàrios e libertàrios.

Fintzas in sas garas poèticas de cussos tempos sa gherra tra sa religione e sos contràrios fiat meda de moda a su puntu chi cando nd'est bènnidu su fascismu, sas garas poèticas in sardu fiant proibidas e in onzi casu sos poetas fiant minetados de no trattare argumentos contràrios a sa religione e a su regime.

Aiat fatu sos contos cun sa tzensura fintzas su poeta duarchesu Bore Pòddighe, cando aiat publicadu "*Sa Mundana Cummèdia*", e est a issu chi cherzo dedicare custa tradutzione.

Ànghelu Morittu

In memòria de Bore Pòddighe

Sa Peste Religiosa

De totus sas maladies chi sos òmines si nch'ant cravadu in conca, sa peste religiosa est de seguru sa prus leza.

Comente onzi cosa tenet s'istòria sua, fintzas custa epidemia nde tenet una, ma in custa istòria no b'at nudda de dèchidu.

Zeus e Giove, sos deos antigos, fiant a beru machillotos si los paragonamus a sa "*branca trinitaria*" de s'àrbule genealògicu de su Bonu Deus nostru, chi pro nudda est mancu de sos primos in contu de crudeltade e brutalidades.

Duncas no cherimus pèrdere tempus cun deos pensionados o olvidados, si no àteru ca no sunt prus in gradu de fàghere àteros dannos. Amos a criticare, in contràriu e sena riguardu perunu, sos fraigadores de sas tragonajas e de su sole galu in servìtziu, gasi comente sos terroristas de s'inferru.

Sos cristianos tenent sa Trinitade, sos ebreos, zaios issoro, si cuntentiant de unu Deus ebbia. Bogande·nche custa diferentziedda custos duos pòpulos formant unu sòtziu divertente meda.

Sos testamentos, betzu e nou, sunt pro issos sa funtana de onzi virtude, e est duncas pro custu chi tocat de lezere, a bona o a mala boza, custas iscrituras sagradas si las cherimus connòschere e bìdere puru cantu sunt ridìculas.

Esaminamus petzi s'istòria de custas divinidades e bidimus chi custu bastat pro cumprèndere totu.

Mirade comente tra issos s'ant passadu sas cosas chi narant.

In printzìpios Deus at criadu su chelu e sa terra; in antis issu s'agataiat in s'ispàtziu bòidu, e custa cosa deviat èssere trista abberu, fintzas pro unu Deus che a issu.

Ma sigomente pro unu Deus a fàghere mundos dae su nudda est unu giogu de pitzinnos, at fraigadu su chelu e sa terra, comente unu tzarratanu bogat dae mànigas oos e monedas. Posca fraigait su sole, sa luna e sos isteddos.

Tzertos erèticos, mutidos astrònomos, ant dae tempus dimustradu chi sa terra no est mai istada in su mesu de s'universu, e chi issa no est pòtida esistire prima de su sole, in giru de su cale moliat.

Issos ant proadu chi est una vera bestialidade a faeddare de su sole, de sa luna e de sos isteddos criados in fatu de sa terra, comente chi issa in cunfrontu a sos àteros astros tenzerat carchi cosa de ispetziale e istraordinàriu.

Dae tempus meda sos iscolanos ischint chi su sole àteru no est chi unu astru, chi sa terra est unu satèllite sou e sa luna, est unu satelliteddu de sa terra. Onzunu ischit fintzas chi sa terra, in paragone a s'universu, no solu no est sa perra sua prus manna, ma est comente unu ranigheddu de rena in s'ispàtziu bòidu.

Ma ite cherides, chi Deus iscat de astronomia? Issu est Deus e faghet su chi cheret, si nd'afutit de s'iscièntzia e de sa lògica. Diat èssere pro custu chi a pustis de sa terra, at fatu in antis sa lughe e posca su sole.

Fintzas unu bucalotu ischit perfetamente chi sena su sole no bi podet àere lughe. Ma Deus, ih, issu giai no est unu bucalotu, nono!

Sighimus su contu. A pustis chi, in una manera o in s'àtera, criait totu sas cosas, s'abizait chi fintzas a tando no b'aiat galu vida in sa barraca; e sigamente su criadore si cheriat ispassiare, fateit s'òmine.

Ma custa borta, pro lu fàghere, no nche l'at atzoroddadu in presse comente fateit cun sa terra, sos astros e sas àteras cosas. Custa borta s'at leadu una pelea manna: leeit unu cantu de luzana, lu cummasseit, lu formeit in assimizu sou e posca bi suleit a intro s'ànima.

Ma sigamente Deus est onnipotente, giustu e bonu, in una peràula sa bontade fata a persone, s'abizait luego chi Adamu (gasi aiat mutidu s'apentigheddu sou), a sa sola, si fiat cascaviadu tropu (fortzis s'ammentaiat cantu issu etotu si cascaviaiat cando istaiat solu·solu in su bòidu de s'ispàtziu). E tanto fraigheit a Eva, una feminedda galana e atraente.

Ma sa criadura de s'òmine nche l'aiat infadadu meda e no pagu, fintzas ca unu Deus no nche podet colare su tempus forrogande terra, a su contu, pro fraigare sa femina impreeit un'àteru sistema. Fortzis fateit prus de una proa pro la fàghere, ma in custu sa Bìbia non narat meda: ischimus chi in finis bi la fateit. Nche bogheit una costa dae Adamu e dae cuss'ossu fateit in unu lampu cussa bella feminedda. in unu lampu, chi pro unu Deus no est cosa mala comente pro sos maiàrzos, ca issu est Deus e podet totu.

S'istòria non nos narat si sa costa bogada dae Adamu li fiat istada torrada o si issu si cuntenteit de si nd'istare sena.

Sas iscientzias modernas ant istabilidu chi sos animales e sas prantas, in printzìpiu cumpostas dae pagas tzèllulas, achisteint a pagu a pagu, in milliones de annos, sas formas atuales. Issas ant istabilidu puru chi s'òmine no est chi su produtu prus perfetu de custu isvilupu longu e continu e chi petzi carchi miza de annos como, issu no chistionaiat e fiat meda sìmile a sos animales chi connoschimus oe, e duncas chi issu est discendente dae animales prus inferiores, duncas deveit iscartare·si onzi àtera supositzione.

Tucande dae su chi ischimus oe, s'istòria naturale nos faghet cunsiderare Deus, su criadore de sos òmines, comente unu tzarratanu ridìculu, ma a ite serbit totu custu? Cun Deus no si brullat. Tenzant o nono sas istòrias suas un'imprenta iscientifica, issu nos òrdinat de bi crèere e boh, ca si nono bos nche faghet pinnigare dae su dimòniu (su cuncurrente sou) e custa no est cosa meda bona; ca in s'inferru no solu bi regnat su prantu e unu continu acòrriu de dentes, ma bi tenet puru su fogu eternu, b'est sa sorda chi ròsigat sas carenas e b'est s'àera pudida de pighe e sùrfuru.

Duncas pro duncas, un'òmine sena carena, cun s'ànima ebbia, at a èssere brusiadu; sas petas, chi no tenet, ant a èssere arrustidas; sas dentes, chi no tenet, ant a acorriare ancora; at a prànghere sena ogros e sena purmones, sa sorda l'at a rosigare sos ossos giai fatos a prùere dae tempus meda e su nasu chi no tenet at a nuscare pighe e sùrfuru pro s'eternidade. a ratza de contu!

De su restu, Deus, comente nos contat in sas crònacas de sa Bìbia, chi diat èssere un'ispètzia de autobiografia, est unu tipu vissiosu a beru e suridu de vindita, in una peràula unu tirannu de prima categoria.

Apenas criados Adamu e Eva, tenzeit su bisonzu de los cumandare, duncas fateit una leze chi ordineit de gasi: «*Bois no devides mandigare su frutu de s'àrbule de sa connoschèntzia*».

Dae tando no esisteit tirannu, coronadu o nono, chi no apeit postu custa leze supra de sos pòpulos.

Ma Adamu e Eva no ubbideint a custa leze, e luego nche fiant catzados dae su paradisu terrestre (comente volgares sotzialistas) e fiant cundennados, issos e s'erèntzia issoro, pro semper, a sos tribàllios prus mìseros e rudes. In prus, nche bogheit a Eva onzi deretu e la decrareit teraca de Adamu, e a issu pro semper sutamissa.

Beru est chi issos fiant semper bene cumpidados dae artu dae sa politzia divina. Mancu Lehmann¹ fiat gasi atrividu cun su dispotismu, ma no est Deus fintzas su superiore sou?

Sa severidade de Deus cun sos òmines no serveit a nudda, prus custos aumentaiant e prus issu nche los zelaiat. Nos podimus fàghere un'idea de comente custos aumentaiant lezinde s'istòria de Cainu e Abele. Cando custu est istadu mortu dae su frade, Cainu si che fiat fuidu a una bidde istranza e a in ie si che fiat cojadu.

1 S'imperadore Ghillermu I, fiat mutidu "Lehmann" dae sos tedescos dae cando si che fuidu bestidu de carruzeri de posta in su 1948.

Su Deus bonu non nos narat dae in ue beniant sos de "*sa bidde istranza*" e sas fèminas chi abitaiant in ie, custu non nos ispantat: podet èssere fàtzile mannu chi nche l'apat ismentigadu, sende chi issu teniat milli pensamentos in conca. Cando si nch'est infadadu bene·bene, si detzideit de afogare cun s'abba totu su gènere umanu. Ma in antis, si riserveit, de nde sarvare nessi una còpia. Mancari èssere giustu e sàbiu, sa sèbera no est istada fortunada meda, si est beru chi Noè, su capu de sos supèrstites, no fiat de tzertu meda virtuosu. Corcande·si cun muzeres e fizas, ite nde podiat essire de bonu dae zente de aici?

Su gènere umanu torreit a crèschere torra comente in antis produende tantos "*pòberos pecadores*". Su Deus bonu nde fiat crepende dae su rajolu bidinde chi cale si siat punitzione esemplare, comente pro esempriu sa distruttione de sas tzitades cun su fogu e su sùrfuru, non serbiat pròpiu a nudda.

Fiat giai meledande de isterminare una borta pro totus custa zentallia, ma posca unu fatu ispantosu lu fateit trasire. Una bella die nde besseit a pizu s'"Ispìritu Santu", e nemos ischiat dae in ue benzeit. S'autore de sa Bìbia, su Deus nostru, nos isvelat petzi chi issu etotu est s'Ispìritu Santu, duncas dae como tenimus unu Deus chi est in duos.

S'Ispìritu Santu luego s'est mudadu in forma de culumba e posca atopeit una pitzochedda chi si naraiat Maria.

Totu in unu bolande cun sas alas bene ispartas, issu "*l'ammuntait cun s'umbra sua*" e custa benit luego prinza, sena chi, comente nos contat sa Bìbia, issa perderet sa virginidade.

Deus, dae tando si muteit fintzas Deus Babbu, afirmande chi issu fiat totu una persone, no petzi cun s'Ispìritu Santu, ma fintzas cun su Fizu. Cunsiderade bene custa cosa. Su babbu est su fizu de issu etotu, su fizu est fintzas su babbu sou e totus duos paris formant s'Ispìritu Santu. Cun totu custos inghiriolos si formait sa Trinitade.

Ma como, pòberu cherbeddu umanu, mantene·di forte, ca cussu chi nde sighit ti nche podet bogare de pare. Nois ischimus chi Deus Babbu teniat in ànimu de isterminare su gènere umanu, ma custa cosa poniat oriolu mannu in su Deus Fizu. Tando Deus Fizu (chi nois ischimus, fiat puru su babbu sou), si nd'at leadu in palas suas totu sas neghes de su gènere umanu pro asseliare su fele de su babbu (chi peroe fiat fintzas issu etotu) e si faghet incravare in sa rughe in càmbiu de cussos chi cheriat sarvare dae s'istermìniu.

Custu sacrificìtziu de su Fizu (chi est totunu cun su babbu) l'est agradadu gasi meda a su Babbu (chi est totunu cun su fizu), chi nche l'at bene cumbintu de proclamare una amnistia generale chi est in vigore fintzas a dies de oe.

Custa est duncas sa perra istòrica de sas "sagradas iscrituras". Dae custa si bidet sa bestialidade chi b'est e est manna meda, ca si b'at unu gasi dèbile de conca de si nche imbolare a intro custas faulas, at a èssere prontu pro ammitere cale si siat àteros atzoroddos.

In prima l'ìnia su dogma de sas pagas e de sas punitziones chi falant dae s'omineddu de su chelu.

Est apuradu iscientificamente dae tempus meda chi no esistit àtera vida indipendente dae sa de su corpus; su chi sos tzarratanos religiosos mutint ànima àteru no est si nono s'òrganu de su pensamentu (su cherbeddu), su cale retzit sos òrdines tràmite sos òrganos de su sensu, e duncas onzi atividade sua finit, a dolu mannu, cun sa morte de su corpus.

Ma sos inimigos mortales de s'intellighèntzia umana, si nd'afutint de sos resurtados de sas esperièntzias iscientificas si no pro su tantu chi serbit a impedire chi benzant connotos dae su pòpulu.

E duncas est gasi chi issos prèigant sa "*vida eterna de s'ànima*".

Disgraziada issa, in s'àteru mundu, si in su corpus in ue istaiat in custa terra no aiat sighidu sas lezes de Deus! Ca custos nos l'assegurant: su Deus totu bonu, totu giustu si sapit de onzi mìnimu pecadu de cadaunu de nois e l'annotat in sos atos universales. A ratza de contivizu e de contabilidade chi bi tenet!

E si custu no bos bastat, issu cheret àteras cosas curiosas. Intendide custas. Issu tenet disizu chi sos pitzinnos de naschidorzu benzant abbados (batizados) cun s'abba frita in onore sou, suzetu mannu de los arròmadiare, ma tenet fintzas piaghere mannu a intendere sas amas de berbeghes credentes chi melant sas litania e sos prus fideles de su partidu sou chi li cantant sos innos sagrados, pregande-lu cun milli preguntas possìbiles e impossìbiles;

si nche tzacat in gherras sambenosas faghinde·si incensare e adorare comente "*Deus de sas Batàllias*"; s'indimoniai si unu catòlicu màndigat peta in chenàbura o si non si cunfessat de sos pecados.

S'arrennegat si unu protestante disprètziat sos ossos de sos santos, sas immàgines e sas àteras relìcuas de sa vîrgine racumandadas dae sa Crèsia Catòlica; o si unu cale si siat fidele non faghet su pellegrinàgiu annuale, cun s'ischina curva, sas manos zuntas e sos ogros bortados a chelu.

Cando unu si che morit de "*pecadore impenitente*" su "*Deus Bonu*" li dat una pena chi a paragone totu sos corpos de fuste e de puntorzu, totu sos turmentos de sas presones e de sos banzos, totu su seru de sos cundennados in sa furca, totu sos suplìtzios imbentados dae sos tirannos parent disaogos bellos.

Custu Deus Bonu superat in crudeltade bestiale totu sos peus tirannos chi s'agatant in terra. Sa galera sua si narat inferru, su boje sou est su dimòniu, sas penas suas durant pro s'eternidade. Ma pro curpas lèbias, bastat chi su delincuenta siat catòlicu, issu li cuntzedet sa gràtzia inserrande·nche·lu in su prugadòriu pro un'ala de tempus. Su prugadòriu si distinghet dae s'inferru, comente s'inserru in presone dae s'ergàstulu. Mancari fintzas in su prugadòriu bi tenzat semper unu bellu fogu allutu, issu est reguladu in manera de una permanèntzia temporànea, in parte su prugadòriu si podet baliare menzus de s'inferru.

Sos "Pecados Mortales" non benint punidos cun su prugadòriu, ma cun s'inferru. Tra custos bi sunt sos frastimos in peràulas, in pensamentos e pro iscritu. Deus no bàliat, e non petzi sa libertade de imprenta e de peràula, ma proibit fintzas sos pensamentos chi passant in conca contra a issu.

In contu de cosa gasi issu binchet sos dìspotas de onzi tempus e de onzi perra e logu, siat pro sa sèbera chi pro sa durada de sas punitziones; Deus est duncas su peus mostro chi si potat immaginare.

Sa cunduta sua est tantu prus infame ca cheret fàghere crèere a su mundu intreu chi s'umanidade est regulada in onzi atzione dae sa divina providèntzia sua. Issu maltratrat duncas sos òmines pro sas atziones chi issu matessi lis ispirat!

Cantu sunt amàbiles sos tirannos de sa terra, passados e presentes, in frontes a unu mostro sìmile. Ma cando Deus cheret chi un òmine campet e morzat che òmine giustu, tando issu lu maletratrat galu de prus dae mortu, ca su paradisu chi l'at riservadu est fintzas peus de s'inferru. In cue susu no at a tènnere prus perunu bisonzu, no at a tènnere mai su gosu chi si tenet cando benit soddisfatu unu disizu. E sigomente non podimus immaginare perunu piaghene chi non siat s'apagu de unu disizu, su istare in chelu est una situatzione isapida meda a beru.

In cue si passat s'eternidade petzi cuntemplande a Deus; sas arpas sonant semper sa matessi melodia, s'intendent semper sos matessi càntigos, a mìmula. Unu cascaviu de mòrrere, meda menzus diat èssere a si nch'istare inserrados in una tzella isolada pro s'eternidade.

Sa Peste Religiosa

No est ispantu, si sos ricos e potentes, chi si podent godere su paradisu in terra, de custos atzoroddos si nde befant ridinde, cun sos versos de su poeta Heine².

Nois lassamus su paradisu

a sos ànghelos e a sos bufularzos

Sunt duncas sos ricos e potentes chi mantenenet "sa religione". Sena duda custu faghet parte de su mestieri issoro. Gasi etotu est una chistione de importu mannu fintzas pro sa classe isfrutadora burghesa, chi su pòpulu benzat abbrutidu pro mesu de sa religione, sa potèntzia sua pigat o calat cun su machine religiosu.

Cantu prus s'òmine istimat sa religione, prus bi creet, prus bi creet e prus pagu ischit, prus pagu ischit e prus est bèstia, prus est bèstia, e menzus si lassat cumandare.

Custa lògica fiat connota dae sos tirannos de onzi tempus e est pro cussu chi issos s'alleaiant semper cun sos prìderos. E si carchi borta custos inimigos de s'umanidade si bischisaiaint, fiat una briga de familia, petzi pro ischire chie deviat cumandare. Onzi prìderu ischit bene meda chi sa Crèsia sua non durat si non bi sunt sos milliones, sos ricos e sos potentes ischint puru chi sos òmines no si lassant guvernare e isfrutare si sos corbos, de cale si siat Crèsia, no cumbinchent sas massas chi custa terra est una badde de làgrimas, imponinde·lis custa sentèntzia: *«rispetade s'autoridade - e lusingande·los cun sas promissa de - una vida menzus de custa - ma - in s'àteru mundu»*.

² Heinrich Heine, Germània. Ein Wintermärchen (1844), I, 46

Windhorst³, unu de sos gesuitas prus famados, una bella die, in mesu de una discussione parlamentare atzesa meda, nareit cussu chi pensant sos truffadores e tzarratanos de totu su mundu. «*Cando sa fide de su pòpulu si nch'istudat – nareit - issu no podet baliare prus sa misèria sua e si bortat!*».

Custa frase est crara meda e aiat dèvidu fàghere meledare meda sos triballiadores. Ma a dolu mannu nostru, medas de issos sunt gasi intzegados dae sa religione chi mancarì intendant cosas gosi simpres no las cumprudent. No est de badas chi sos prìderos – sos isbirros nieddos de su dispotismu – si sunt semper isfortzados de mantènnere sa fide in su pòpulu, mancarì, comente ischimus, cando sunt tra issos non faghent petzi chi rière de sos machines chi prèigant in crèsia, e dae sos cales nde bogant profitu mannu.

Dae sèculos e sèculos, custos indromigadores de cherbeddos ant guvernadu sas massas cun su terrore, ca si no b'istat gasi, su machine religiosu aiat sensadu dae tempus meda. Sa galera e sa cadena, su velenu e su puntorzu, sa furca e s'ispada, su ricatu e sas mortes, in nùmene de su Deus issoro e de sa zustissia, sunt istados sos mèdios impitados pro mantènnere custu machine, chi est una mantza niedda in s'istòria de s'umanidade.

3 Windthorst: Ludwig Windthorst (1812-1891), avversàriu de Bismarck, e capu de su partidu catòlicu Centrum, durante su Kulturkampf difendeit sos gesuitas e sas iscolas religiosas.

Mizas de òmines e fèminas brusiados a fogu lentu "*in su nùmene de Deus*" pro s'aconcada de àere postu in duda su chi narat sa Bìbia. Millions de òmines custringtos a si gherrare e a s'iscannare pari-pari, degolliande biddas intreas, lassande·las mìseras e impestadas, isrobbadas e brusiadas pro mantènnere sa religione.

Sos suplitzios prus rafinados imbentaian sos prìderos e sos cumpanzos issoro, cando si trataiat de nche acorrare a sa religione cussos chi nche aiant pèrdidu su timore de Deus. Si namus chi unu est delincuenta ca istròpiat sos pees o sas ancas de unu òmine, ite podet èssere su chi istròpiat sa mente de sa zente e, cando no bi reseset, la ochit ghetande·nche·la in su fogu cun crudeltade rafinada?

Beru est puru chi oe custa zente non podet prus fàghere sos delitos chi faghiat in su tempus coladu, mancari galu oe sigant a cundennare sos chi frastimant; contrariamente como chircant de si nche tzacare in sas famìllias, comintzande dae sas fèminas, a lusingu li nche leant sos pitzinnos minores cun s'iscusa de los istudiare in sas iscolas. Como, si cherimus, sunt fintzas prus ipòcritas e perigulosos de in antis.

Si sunt fatos meres de s'imprenta, cando ant bidu chi no fiat possibile a la serrare. Unu ditzu antigu narat: «*in ue bi colat prìderos, no bi creschet erba pro deghe annos*»; chi cheret nàrrere chi cando unu òmine intrat in farrancas de sos prìderos, su cherbeddu sou sensat de pensare, sos machinàrios mentales si firmant, sos aranzolos los imbòligant de belos; issu como assimizat a una berbeghe baddinosa.

Custos poberitos perdent s'iscopu de sa vida issoro, e - su chi est peus - formant sa massa de sos antagonistas de s'iscièntzia e de sa lughe de sa connoschèntzia, de sa rivolutzione e de sa libertade. Sunt semper prontos, cun su trempiniu macu issoro, a fraigare àteras cadenas pro s'umanidade o a pònneru su fuste in mesu de sas rodas de su progressu.

Duncas, a tentare de sanare custos malàidos, no si faghet petzi un'òpera bona pro issos, ma est su caminu giustu pro nche istratzare su tumore chi ròsigat su pòpulu e chi cheret distrùidu, si cherimus chi sa terra siat unu aposentu pro sos òmines e no unu campu de giogu pro Deus e pro su dimòniu comente est istada fintzas a como. In finis istratzamos nche dae sos cherbeddos sas ideas religiosas, e abbassu sos prìderos!

Custos tenent su vèssiu de nàrrere chi su fine giustìficat su mèdiu, e tando impreamus su matessi assioma contra a issos!

S'iscopu nostru est sa liberatzione de s'umanidade dae onzi iscravidude, dae su giuale de sa terachia sotziale, dae sos ferros de sa tirannia polìtica, e duncas puru dae s'iscurigore religiosu. Onzi mèdiu pro cumprire s'iscopu nostru devet èssere apretziadu comente giustu dae totus sos amigos sìncheros de s'umanidade e postu in pratiga in cada bona occasione.

Cada òmine anti-religiosu, duncas, benit mancu a sos doveres suos, cando, cada borta chi podet, non faghet nudda pro distrùere sa religione. Cada òmine liberadu da sa "fide" chi non faghet nudda contra a sos prideratzos est unu traitore de sa parte sua.

Gherra, gherra, in onzi perra de logu contra a custos corbos nieddos.

Pèsamos sas massas contra a sos corrutadores e torramus sa vista a sos intzegados. Onzi arma est bona pro sa càusa nostra, sas peràulas ofensivas cantu sos lugores de s' iscientzia e si custas armas no faghent efetu tocat de impreare argumentos azigu prus d'iligos.

Non si fetat colare, sena pesare chistione, perunu riferimentu a Deus e a sa religione in sas assembleas e in cada logu in ue si arresonat de sos interessos pùblicos de su pòpulu.

Comente su printzìpiu de s'Istadu chi difendet sa propiedade privada, fintzas cun sas armas, no est prus dèchidu, in su campu de sa rivoltuzione sotziale totu su chi no est dèchidu in custu campu est reatzionàriu, gasi etotu sa religione e cada cosa a issa acapiada.

Tocat de ischire chi sos chi prus de totus cherent ammisturare sos atzoroddos religiosos cun sas aspiratziones de sos triballidores, mancari siant de bona chiza e tenzant una bella reputatzione, sunt sos prus metzanos. Cadaunu chi prèighet sa religione, no importat in cale forma, non podet èssere àteru che unu macu o unu birbante. Custas duas calidades de persone non balent a nudda pro fàghere andare a in antis una cosa chi non podet camminare a sa sola, si no cando aprofitat de sa sintzeridade de sos cumpanzos.

Sa polìtica oportunistica est in custu casu non petzi unu male, ma unu delitu. Si sos triballidores permitint chi carchi prìderu si nche ammischiet in sos afares issoro, no ant a bennere petzi ingannados, ma fintzas traitos e bèndidos. Cantu est lògicu chi su proletàriu cumbatat primariamente su capitalismu, puntande gasi a sa

distrutzione de su machinàriu fortzosu sou – s'Istadu – gasi est naturale chi fintzas sa Crèsia benzat bortulada dae custa luta, chi sa religione benzat irraighinada de su totu dae su pòpulu, si cherimus chi su pòpulu, torrando a sa resone, potat cunsighire sa libertade.

Pesamus custas àteras chistiones pro sos macos, o pro la nàrrere cun àteras peràulas, pro sos abbrutidos dae sa religione, pro cantu si potant galu currèzere. Pro esèmpiu.

- Si Deus cheret a lu connoschere, a l'istimare o a lu timere, pro ite no si mustrat?
- Si est gasi bonu, comente lu pintant sos prìderos, ite motivu tenimus de lu timere?
- Si ischit a beru totu de nois, pro ite lu devimus cascaviare cun sas confessiones e sas pregadorias?
- Si a beru est in totue, pro ite li fraigamus totus custas crèsias?
- Si est a beru giustu, a ite balet s'oriolu chi at a punire sos òmines, chi issu etotu at fatu prenos de debilesas?
- Si sos òmines faghent su bene petzi ca issu lis at dadu custa gràtzia, pro ite los devet ricumpensare?
- Si a beru est onnipotente, pro ite permitit de lu frastimare? Si su Deus est incontzipibile pro sos òmines, a ite balet a pensare a issu?
- Si tocat de lu connoschere, pro ite si nch'abarrat semper cuadu?

Etzètera.

Dae in antis a custas chistiones su credente abarrat a buca aberta, ma cada òmine pensante devet ammettere chi no esistit una proa nch'est una de s'esistèntzia de Deus. E puru chi non b'at bisonzu perunu de una divinidad. Unu Deus in intro o in foras de sa natura no est de peruna utilidade, cando si conoschent sas propiedades e sas lezes chi la regulant. Gasi etotu nudda est s'iscopu morale sou.

Esistit unu grande regnu governadu dae unu soberanu, chi cun s'agire sou buluzat e bòrtulat s'ànima de sos sùdditos. Issu cheret èssere connotu, istimadu, onoradu e totu custu serbit a confùndere sas ideas chi si tenent de issu. Sos pòpulos sutamissos a issu no ischint nudda de su caràtere e de sas lezes de custu soberanu chi non si bidet, si nono pro mèdiu se sas ideas de sos ministros suos. Pro contras custos etotu ammitent chi non si podent fàghere e non podent tènnere idea peruna de su chi pensat su soberanu, ca sa voluntade sua est impenetràbile; sa bisione e sas ideas suas no las podet aferrare peruna mente umana, duncas sos serbidores suos etotu non sunt mai de acordu de cale siat sa leze giusta de impartire in nùmene sou; las promulgant in cada provìntzia de su regnu in diferente manera; s'inzùriant pari·pari e si ghetant pari·pari s'acusa de impostura.

Sos pregones e sas lezes chi imponent sunt semper atzoroddados, sunt rebus chi non podent èssere nen cumpresos e ne intzertados dae sos sùdditos e chi a issos devent serbire de iscola. Sas lezes de su monarca cuadu tenent semper bisonzu de acramentu, ma a dolu mannu cussos chi las diant dèvere acrarare non sunt mai de acordu tra issos; totu su chi issos ischint contare de su soberanu cuadu est unu

muntone de contradditziones, non narant mai una peràula chi non potat èssere luego negada da un'àtera contrària.

Narant chi issu siat bonu fora de misura, ma non s'agatat òmine chi non si lamentet de sos pretzetos suos; chi siat tropu sàbiu, ma in s'amministratzione sua paret chi totu andet a s'imbesse de sa resone e de sos propositos bonos. Benit glorificada sa zustìssia divina, ma sos menzus serbidores suos sunt sos peus favoridos. Si narat chi bidet totu, ma mancari siat semper presente lassat totu in disòrdine.

Narant chi siat amigu de s'òrdine, ma in sas natziones suas bi regnant sos burdellos e sos bòrtulos. Narant chi si fetat totu a sa sola, ma raramente sas cosas andant comente diat chèrrere issu. Nat chi bidet totu in antis, ma no ischit su chi at a capitare. Non si lassat ofèndere de badas, epuru baliat onzi ofesa. Ammirant su ischire sou, sa perfetzione de sas òperas suas, ma custas sunt semper imperfetas e durant pagu. Issu faghet, distruet, mendat su chi at fatu sena essere mai cuntentu de s'òpera sua.

Àteru no chircat in sas fainas suas si non sa glòria sua, sena peroe chi pro custu nde siat laudadu in totu e pro totu. Non faghet àteru chi pro su bene de sos sùdditos suos, mancari a sa bona parte de issos lis manchet su netzessàriu. Sos chi dae issu parent prus favoridos, sunt semper pagu cuntentos de sa sorte issoro, a bortas si pesant contra a issu, mancari nde timant su castigu e nde ammirent sa mannària e sa bontade, santificant cussos cumandamentos chi peroe no nsighint mai.

Custu regnu est su mundu nostru, custu soberanu est su Sennore Deus; sos serbidores sunt sos prìderos, sos sùdditos sunt sos òmines ... a ratza de bella nazione!

Su Deus de sos cristianos mescamente est unu Deus chi, comente amus bidu, faghet sas promissas pro no las mantènnere, isparghet pestes e maladies in mesu de sos òmines pro los sanare; est fintzas unu Deus chi ochit sa zente pro la currezere; unu Deus chi faghet sos òmines in assimizu sou, ma no tenet neghe pro su male chi faghent; unu Deus chi in antis narat chi sas òperas suas sunt totu bonas, ma posca luego s'abbìgiat chi sunt fainas de badas; chi mancarì ischerat, in antis de los criare, chi sos primos duos esseres umanos aiant mandigadu su frutu proibidu, pro neghe issoro - e duncas sua - at punidu totu su gènere umanu.

Unu Deus gasi dèbile chi si faghet bìnchere dae su diàulu, tantu crudele chi perunu tirannu de sa terra est peus de issu. Custu est su Deus de sa mitologia ebràicu·cristiana. Cussu chi at fatu sos òmines perfetos, incurande·si chi si mantenzerant gasi, cussu chi at criadu su dimòniu, sapinde·si chi posca no lu podeit dominare, est unu macacu chi sa religione adorat comente sàbiu soberanu; pro issa est onnipotente, ma est su chi at cundennadu milliones de innotzentes pro neghe de unu solu, chi at isterminadu annegande·los cun s'abba de su dilùviu universale totu sos òmines, salvande·nde petzi paritzos, chi posca ant costituitu una ratza malaita comente cussa chi che cheriat ispèrdere; chi at fatu unu chelu pro sos macos chi creent in sos Evangèlios, e un'inferru pro sos sàbios chi lu negant.

Cussu chi creit a issu etotu pro mèdiu de s'Ispìritu Santu; chi s'imbieit comente mediadore tra issu e sos àteros, chi, dispretziadu dae sos inimigos suos, si lasseit incravare a una rughe comente unu tzirriolupedde in sa gianna de una perca; chi si lasseit interrare, chi resusciteit, faleit a s'inferru, torreit a pigare, biu, a chelu pro si nch'assentare torra a manu dereta de su babbu pro giuigare sos bios e sos mortos est un'impostore divinu.

Unu tirannu tremendu, chi at iscritu s'istòria de sos òmines cun lìteras de s'àmbene, ca custa est sa religione de su terrore. Fulliamos·nche a tesu sa mitologia cristiana. Fulliamos·nche a tesu custu Deus imbentadu dae sos prìderos cun custa fide sambenosa, sena custu nudda de importu pro mèdiu de su cale pretendent de ispricare totu, issos no diant prus azolotare in sa bundàntzia, non diant preigare prus s'umiltade, mancarì no lis manchet sa barrosia; sena de custu si nche diant cravare in fund'e terra.

Fulliamos·nche a tesu custa Trinitade crudele, su babbu assassinu, su fizu corrotu, s'Ispìritu Santu corrotadore! A fora custos pantasmas disonorantes chi abbassant sos òmines a livellu de mìseros iscravos, pro los mantènnere, cun s'onnipotèntzia de s'impostura, suta sas penas in terra promitende·lis sos gosos de su paradisu. A fora cussos chi, cun su santu machine issoro, formant ostàculos a su progressu e a sa libertade.

Deus est un'umbra imbentada dae fines tzarratanos pro mèdiu de su cale sos òmines sunt istados sutamissos e assustados; ma cust'umbra isvanesset cando s'abbaidat cun sos ogros de sa resone.

Sas massas de òmines ingannadas s'ant a inchietare pro b'àere crètidu pro tempus meda e tando ant a aboghinare sos prìderos cun sas peràulas de su poeta Heine⁴:

Malaitu cussu Deus Bonu! Chi nois preigaimis

cun misèria e fàmene, in s'ierru fritu

Lu preigaimis, e isperande isetaimis

ma issu, de befes nostras giai fiat atatu

Isperamus chi s'umanidade non si lasset prus ingannare e befare, ma chi benzat sa die chi immàgines e rughes sagradas benzant allupiadas dae sas fiammas de su fogu, sos càlghes e sos afuentes pretziosos iscazados in trastes prus ùtiles, sas crèsias mudadas in salas pro cuntzertos, teatru o assembleas e si nono puru in magasinos pro s'incunza o in istallas.

Isperamus chi benzat su die chi su pòpulu leet cussèntzia, e chi si meravizet de nch'àere coladu totu cussu tempus in antis de lòmperere a custu tramunu.

Custas fainas craras e simpres s'ant a pratigare cando at a bènnere su tempus de sa rivolutzione sotziale chi si nd'est acurtziande, tando ant a èssere ispèrdidos sos compares de sos prideratzos, prìntzipes, buròcrates, capitalistas, cando s'Istadu e sa Crèsia ant a bènnere irraighinados de su totu.

A g a b b u

4 Sa ballada famosa de Heinrich Heine, publicada sa prima borta in su "*Vorwärts!*" de Parigi in su 1844, bortada fintzas in italianu dae Giosuè Carducci in "*I tessitori della Slesia*".

Sa Peste Religiosa

INDICE

<i>Litzèntzia Creative Commons</i>	2
<i>Presentada</i>	3
<i>Istèrrida</i>	5
<i>Sa Peste Religiosa</i>	8

Sa Peste Religiosa

In sa prima cobertina, sos presoneris de Abu Ghraib de Fernando Botero.

Grafia contivizada cun s'azudu de Lisandru Beccu.

Iscritu cun LibreOffi ce pro Gnu·Linux.

Imprentadu in Silanos - Martis, su 12 de Ghennàrgiu de su 2016